

Lieta C-634/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 25. novembris

Iesniedzējtiesa:

Korkein hallinto-oikeus (Somija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 25. novembris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

A

Piedaloties:

Sosiaali- ja terveystienestöiden valvontavirasto (*Valvira*)

Pamatlietas priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegts prejudiciālu nolēmumu – LESD 267. pants – Profesionālo kvalifikāciju un eksāmenu atzīšana – Veselības aprūpes specialisti – Ārsts – Direktīva 2005/36/EK – LESD 45. un 49. pants

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets

Korkein hallinto-oikeus [Augstākajai administratīvajai tiesai] ir jālemj, vai valsts iestāde (*Sosiaali- ja terveystienestöiden valvontavirasto*, Atļauju izsniegšanas un uzraudzības iestāde sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu jomā, turpmāk tekstā – “*Valvira*”) A, kura Apvienotajā Karalistē bija ieguvusi pirmā grāda ārsta diplomu, drīkstēja izsniegt atļauju praktizēt ārsta profesijā Somijā trīs gadus ar nosacījumu, ka A kā licencēta profesionāle drīkst praktizēt ārsta profesijā tikai tāda licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā, kuram ir tiesības neatkarīgi praktizēt profesijā, un vienīgi nolūkā šajā laikā Somijā pabeigt trīs gadu vispārējās prakses ārstu specifisko apmācību.

Prejudiciālais jautājums

- 1) Vai, ievērojot samērīguma principu, LESD 45. vai 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tas, ka uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, ir piešķirusi personai tiesības praktizēt ārsta profesijā uz trim gadiem ar nosacījumu, ka tā drīkst praktizēt tikai licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā un ka šajā laikā tai ir jāpabeidz trīsgadīgā vispārējās prakses ārstu specifiskā apmācība, lai uzņēmējā dalībvalstī iegūtu atļauju neatkarīgi praktizēt ārsta profesijā, ja tiek ņemts vērā, ka:
  - a) persona izcelsmes dalībvalstī ir ieguvusi pirmā grāda ārsta diplomu, bet, lūdzot profesionālās kvalifikācijas atzīšanu uzņēmējā dalībvalstī, tā nevarēja uzrādīt viengadīgas profesionālās prakses sertifikātu, kas izcelsmes dalībvalstī papildus tiek prasīts kā profesionālās kvalifikācijas nosacījums;
  - b) ņemot vērā Profesionālo kvalifikāciju direktīvas 55.a pantu, personai uzņēmējā dalībvalstī kā primāra, tās noraidīta alternatīva tika piedāvāta iespēja triju gadu laikā pabeigt uzņēmējā dalībvalstī izcelsmes dalībvalsts pamatnostādnēm atbilstošu profesionālo praksi un lūgt to atzīt izcelsmes dalībvalsts kompetentajai iestādei, lai pēc tam direktīvā minētās automātiskas atzīšanas sistēmas ietvaros uzņēmējā dalībvalstī atkārtoti varētu lūgt tiesības praktizēt ārsta profesijā;
  - c) uzņēmējas dalībvalsts noteikumu mērķis ir veicināt pacientu drošību un veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti, garantējot, ka veselības aprūpes speciālistam ir profesionālajai darbībai nepieciešamā izglītība, turklāt pietiekama profesionālā kvalifikācija un citas profesionālajai darbībai vajadzīgās prasmes?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 45. un 49. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (turpmāk tekstā – “Profesionālo kvalifikāciju direktīva”), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/55/ES (2013. gada 20. novembris), tās 6. un 12. apsvērums, kā arī 10., 21., 23. un 55.a pants.

Atbilstošā Tiesas judikatūra

Spriedums, 2014. gada 30. aprīlis, *Ordre des Architectes* (C-365/13, EU:C:2014:280, 21. un 27. punkts).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994,¹ Likums par veselības aprūpes speciālistiem Nr. 559/1994, turpmāk tekstā – “Profesionāļu likums”)

Šajā likumā ir pārņemti no Profesionālo kvalifikāciju direktīvas izrietošie noteikumi, kas attiecas uz veselības aprūpes speciālistiem.

Saskaņā ar Profesionāļu likuma 1. panta 1. punktu likuma mērķis ir veicināt pacientu drošību un veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti, garantējot, ka veselības aprūpes speciālistiem šā likuma izpratnē ir profesionālajai darbībai nepieciešamā izglītība, turklāt pietiekama profesionālā kvalifikācija un citas profesionālajai darbībai vajadzīgās prasmes.

Saskaņā ar Profesionāļu likuma 6. panta 1. punktu *Valvira*, pamatojoties uz pieteikumu, Eiropas Savienības dalībvalsts (*ES valsts*) vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts (*EEZ valsts*) pilsonim piešķir atļauju praktizēt ārsta vai zobārsta profesijā kā licencētam profesionālim Somijā, ja šim pilsonim, pamatojoties uz citā ES vai EEZ valstī, kas nav Somija, pabeigtu apmācību, attiecīgajā valstī ir piešķirts Savienības noteikumos, kas attiecas uz atzīšanu, minēts kvalifikāciju apliecinošs dokuments, kas minētajā valstī tiek prasīts, lai iegūtu tiesības praktizēt ārsta vai zobārsta profesijā.

Saskaņā ar Profesionāļu likuma 6.a panta² (redakcijā ar likuma grozījumiem Nr. 1659/2015)³ 1. punktu, kas bija spēkā nolēmuma pieņemšanas laikā, *Valvira*, pamatojoties uz pieteikumu, ar tās noteiktajiem nosacījumiem piešķir personai, kas līdz 2012. gada 1. janvārim ir uzsākusi medicīnas studijas ES vai EEZ valstī, kurā tiesību praktizēt ārsta profesijā nosacījums ir pēcdiploma profesionālās prakses pabeigšana, un kas tur ir ieguvusi pirmā grāda ārsta diplomu, atļauju praktizēt ārsta profesijā Somijā kā licencētam profesionālim tāda licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā, kuram ir tiesības neatkarīgi praktizēt šajā profesijā veselības aprūpes iestādē Likuma par pacientu statusu un tiesībām (Nr. 785/1992) 2. panta 4. punkta izpratnē. Tiesības praktizēt profesijā piešķir uz trim gadiem. Ja

¹ *Finlex*: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>.

² Profesionāļu likuma 6.a pants ir grozīts ar Likumu Nr. 347/2017, kas stājās spēkā 2017. gada 19. jūnijā. Saskaņā ar šobrīd spēkā esošā Profesionāļu likuma 6.a panta 1. punktu *Valvira*, pamatojoties uz tādas personas pieteikumu, kas ir ieguvusi pirmā grāda ārsta diplomu ES vai EEZ valstī, kurā pēcdiploma profesionālās prakses pabeigšana ir nosacījums praktizēšanai ārsta profesijā, piešķir atļauju šai personai praktizēt ārsta profesijā Somijā kā licencētam profesionālim tāda rakstveidā norīkota, licencēta profesionāla vadībā un uzraudzībā, kuram ir tiesības neatkarīgi praktizēt attiecīgajā profesijā veselības aprūpes iestādē Likuma par pacientu statusu un tiesībām (Nr. 785/1992) 2. panta 4. punkta izpratnē. Tiesības praktizēt profesijā piešķir uz trim gadiem. Ja ir pamatoti iemesli, *Valvira* var pagarināt trīs gadu termiņu. *Finlex*: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170347>. *Korkein hallinto-oikeus* uzskata, ka iepriekš minēto likuma grozījumu rezultātā nav būtiski grozīts iepriekš piemērojamais tiesiskais regulējums.

³ *Finlex*: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151659>.

pieteicējs 1. punktā minētajā laikposmā ir pildījis ārsta pienākumus, izpildot *Valvira* noteiktos nosacījumus, *Valvira* saskaņā ar minētā panta 2. punktu, pamatojoties uz pieteikumu, piešķir pieteicējam atļauju neatkarīgi praktizēt ārsta profesijā Somijā. Ja ir pamatoti iemesli, *Valvira* var pagarināt 1. punktā noteikto trīs gadu termiņu.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2008. gadā A uzsāka medicīnas studijas Edinburgas universitātē. 2013. gada 6. jūlijā viņa ieguva pirmā grāda ārsta diplomu "*Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery*". A nokārtotais eksāmens atbilst ārsta kvalifikāciju apliecinošajam dokumentam (*Primary qualification*), kas saistībā ar Apvienoto Karalisti ir minēts Profesionālo kvalifikāciju direktīvas V pielikuma 5.1.1. punktā.
- 2 A, pamatojoties uz tās nokārtoto eksāmenu, bija ierobežotas tiesības praktizēt ārsta profesijā Apvienotajā Karalistē. A tika reģistrēta Apvienotās Karalistes *General Medical Council* [Vispārējās medicīnas padomes] reģistrā ar nosaukumu "*provisionally registered doctor with a licence to practise*". A bija atļauts strādāt pēcdiploma programmā ("*The UK Foundation Programme*"). *Korkein hallinto-oikeus* skatījumā šajā laikā ārsts, kurš ir ieguvis pirmā grāda ārsta diplomu, nevar veikt citas darbības, kā vien tās, kas ietilpst attiecīgajā programmā.
- 3 Pēc nokārtotā eksāmena A atgriezās Somijā un lūdza *Valvira* atļauju praktizēt ārsta profesijā Somijā kā licencētai profesionālei, pamatojoties uz tās nokārtoto eksāmenu Apvienotajā Karalistē.
- 4 Tomēr A, lūdzot tiesības praktizēt ārsta profesijā, nevarēja uzrādīt kvalifikāciju apliecinošajam dokumentam pievienoto sertifikātu (*Certificate of experience*), kas Apvienoto Karalisti ir minēts Profesionālo kvalifikāciju direktīvas V pielikuma 5.1.1. punktā un kas Apvienotajā Karalistē ir tiesību neierobežoti praktizēt profesijā nosacījums (*full registration with a licence to practise*).
- 5 Tā kā A rīcībā nebija iepriekš minētā sertifikāta, *Valvira* tai piedāvāja pārformulēt ārsta licences pieteikumu par pagaidu licences pieteikumu. A tam piekrita. *Valvira* norādīja, ka, lai A saņemtu atļauju neatkarīgi praktizēt ārsta profesijā Somijā, viņai trīs gadu laikā vai nu a) Somijā ir jāpabeidz Apvienotās Karalistes pamatnostādņēm atbilstoša profesionālā prakse un saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju direktīvas 55.a pantu ir jālūdz to atzīt Apvienotās Karalistes kompetentajai iestādei, lai pēc tam saskaņā ar direktīvā minēto automātiskas atzīšanas sistēmu varētu lūgt tiesības praktizēt ārsta profesijā Somijā, vai nu b) Somijā ir jāpabeidz vispārējās prakses ārstu specifiskā apmācība. A izvēlējās b) alternatīvu, kas nav pamats Profesionālo kvalifikāciju direktīvā minētajai profesionālās kvalifikācijas automātiskai atzīšanai citās ES/EEZ valstīs.

Valvira

- 6 Ar 2016. gada 3. novembra lēmumu *Valvira* piešķīra A atļauju praktizēt ārsta profesijā Somijā kā licencētai profesionālei tāda licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā, kuram ir tiesības neatkarīgi praktizēt profesijā, laikā no 2016. gada 2. novembra līdz 2019. gada 2. novembrim. Šajā laikā A drīkstēja praktizēt ārsta profesijā Somijā vienīgi nolūkā pabeigt trīs gadu vispārējās prakses ārstu specifisko apmācību.
- 7 Ar 2017. gada 4. maija lēmumu *Valvira* noraidīja A iesniegto iebildumu. Saskaņā ar minētā lēmuma pamatojumu A esot piešķirtas tiesības praktizēt ārsta profesijā saskaņā ar Profesionāļu likuma 6.a pantu (ar likuma grozījumiem Nr. 1659/2015) situācijā, kad tās rīcībā neesot Profesionālo kvalifikāciju direktīvas V pielikuma 5.1.1. punktā minētā sertifikāta (*Certificate of experience*), ko Apvienotā Karaliste ir definējusi kā Savienības līmenī saskaņotās ārsta pamatapmācības elementu.

Helsingin hallinto-oikeus [Helsinki administratīvā tiesa]

- 8 Savukārt A iesniedza apelācijas sūdzību *Helsingin hallinto-oikeus* un lūdza atcelt lēmumu, kā arī nosūtīt lietu atpakaļ *Valvira* atkārtotai izskatīšanai.
- 9 Ar 2017. gada 5. decembra lēmumu *Helsingin hallinto-oikeus* noraidīja A iesniegto apelācijas sūdzību. Atbilstoši nolēmuma pamatojumam automātiska atzīšana saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju direktīvu neesot bijusi iespējama, jo A neesot uzrādījusi Profesionālo kvalifikāciju direktīvas V pielikuma 5.1.1. punktā saistībā ar Apvienoto Karalisti minēto sertifikātu. *Hallinto-oikeus* norādīja, ka neesot iespējams piemērot arī vispārējo atzīšanas procedūru, jo A neesot pabeigusi ārsta pamatapmācību līdz V pielikuma 5.1.1. punktā noteiktajam termiņam (1976. gada 20. decembris). *Hallinto-oikeus* skatījumā citā Savienības dalībvalstī A nevarot tikt piešķirtas labākas tiesības nekā izcelsmes dalībvalstī.
- 10 Atbilstoši *hallinto-oikeus* nolēmuma pamatojumam A lietā esot jāpiemēro Profesionāļu likuma 6.a pants (ar likuma grozījumiem Nr. 1659/2015), uz kura pamata personai, kas ir ieguvusi pirmā grāda ārsta diplomu citā ES/EEZ valstī, ir iespēja pabeigt Somijā pēcdiploma profesionālo praksi un iegūt tiesības praktizēt profesijā Somijā. *Hallinto-oikeus* skatījumā *Valvira* saskaņā ar Profesionāļu likuma 6.a pantu (ar likuma grozījumiem Nr. 1659/2015) esot drīkstējusi piešķirt A ierobežotas tiesības praktizēt ārsta profesijā laikā no 2016. gada 2. novembra līdz 2019. gada 2. novembrim tāda cita licencēta ārsta vadībā un uzraudzībā, kuram kā licencētam profesionālim ir tiesības neatkarīgi praktizēt profesijā.

Korkein hallinto-oikeus

- 11 A vērsās *Korkein hallinto-oikeus*, lūdzot izskatīt tās pieteikumu atzīt citā Savienības dalībvalstī iegūtu pirmā grāda ārsta diplomu, piemērojot noteikumus par vispārējo atzīšanas sistēmu saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju direktīvu, ja nav izpildīti automātiskas atzīšanas nosacījumi.

- 12 A apgalvo, ka tai noteiktais tiesību praktizēt ārsta profesijā ierobežošanas termiņš uz trīs gadiem esot pretrunā brīvībai veikt uzņēmējdarbību saskaņā ar LESD 49. pantu. *Valvira* noteiktais trīs gadu termiņš esot diskriminējošs, jo tas esot deviņas reizes ilgāks par obligāto četru mēnešu rezidenta praksi Somijas pirmā grāda diploma, proti, ārsta licenciāta, ietvaros. *Valvira* neesot veikusi Apvienotajā Karalistē iegūtā pirmā grāda ārsta diploma un Somijā paredzētā ārsta licenciāta eksāmena individuālu salīdzinājumu, kas tiek prasīts saskaņā ar vispārējo sistēmu profesionālās kvalifikācijas atzīšanai. Trīs gadu periods darbam uzraudzībā kā tiesību neatkarīgai praktizēšanai profesijā nosacījums, nesniedzot pierādījumus par būtiskām, nekompensētām atšķirībām salīdzinājumā ar valsts standartu, esot pretrunā Savienības tiesībām. Trīs gadu periods darbam uzraudzībā arī nevarot tikt pamatots ar pacientu drošības garantēšanu. Profesionāļu likuma 6.a pantā neesot ņemti vērā no Tiesas sprieduma C-340/89, *Vlassopoulou*, ECLI:EU:C:1991:193, izrietošie principi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 13 Vēlāk, 2019. gada 1. novembrī, *Valvira* piešķīra A atļauju neatkarīgi praktizēt ārsta profesijā Somijā kā sertificētai profesionālei. Tā kā A nav atsaukusi savu *Korkein hallinto-oikeus* iesniegto apelācijas sūdzību un *Korkein hallinto-oikeus* skatījumā lietas izspriešanai ir vajadzīga atbilde uz jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju, *Korkein hallinto-oikeus* lūdz Tiesas prejudiciālu nolēmumu par šo jautājumu.
- 14 *Korkein hallinto-oikeus* skatījumā ir acīmredzami, ka A nevarēja tikt piešķirta atļauja neatkarīgai praktizēšanai ārsta profesijā Somijā saskaņā ar automātiskas atzīšanas principu Profesionālo kvalifikāciju direktīvas 21. panta izpratnē, jo A rīcībā nebija šīs direktīvas V pielikuma 5.1.1. punktā saistībā ar Apvienoto Karalisti minētā sertifikāta par pabeigtu pēcdiploma profesionālo praksi (*Certificate of experience*), kurš ir jāpievieno ārsta kvalifikāciju apliecinošajam dokumentam.
- 15 Tāpat *Korkein hallinto-oikeus* skatījumā ir acīmredzami, ka A nevarēja tikt piešķirta atļauja neatkarīgai praktizēšanai ārsta profesijā Somijā arī, pamatojoties uz Profesionālo kvalifikāciju direktīvas III sadaļas I nodaļā noteikto vispārējo sistēmu apmācības apliecinājumu atzīšanai, jo viņa neatbilda direktīvas 10. panta b) punktā minētajiem vispārējās atzīšanas sistēmas piemērošanas nosacījumiem.
- 16 *Korkein hallinto-oikeus* uzskata, ka – tā kā A neatbilda ne ārsta profesijai piemērojamiem automātiskās atzīšanas sistēmas nosacījumiem, ne profesionālās kvalifikācijas atzīšanas nosacījumiem saskaņā ar vispārējo atzīšanas sistēmu – saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju direktīvu *Valvira* nebija pienākuma veikt salīdzinājumu, lai noskaidrotu, kādā mērā Apvienotajā Karalistē A iegūtā pirmā grāda ārsta diploma saturs atbilst Somijā iegūta pirmā grāda ārsta diploma (ārsta licenciāta eksāmens) saturam. Attiecīgi uzņēmējai dalībvalstij ir aizliegts izvirzīt automātiskajai atzīšanai citas prasības, kas atšķiras no direktīvā un tās pielikumā

noteiktajām prasībām (spriedums C-365/13, *Ordre des Architectes*, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 17 *Korkein hallinto-oikeus* uzskata, ka Profesionālo kvalifikāciju direktīvā vai ar to saistītajā Tiesas judikatūrā nav ietverti skaidri saistoši noteikumi tādai situācijai kā šajā lietā, kur persona uzņēmējā dalībvalstī ir lūgusi atzīt ārsta profesionālo kvalifikāciju, pamatojoties uz izcelsmes dalībvalstī iegūtu pirmā grāda ārsta diplomu, bet nav varējusi uzrādīt profesionālajai kvalifikācijai nepieciešamo papildu sertifikātu par profesionālo praksi, kas tiek prasīts izcelsmes dalībvalstī.
- 18 Somijā valsts likumdevējs centās atrisināt problēmas, ko rada tāda situācija kā šajā lietā. Saskaņā ar Profesionāļu likuma 6.a panta 1. punktu *Valvira*, pamatojoties uz tādas personas pieteikumu, kas ir ieguvusi pirmā grāda ārsta diplomu ES vai EEZ valstī, kurā pēcdiploma profesionālās prakses pabeigšana ir nosacījums praktizēšanai ārsta profesijā, piešķir šai personai atļauju praktizēt ārsta profesijā Somijā kā licencētam profesionālim tāda rakstveidā norīkota, licencēta profesionāļa vadībā un uzraudzībā, kuram ir tiesības neatkarīgi praktizēt attiecīgajā profesijā. Ierobežotās tiesības praktizēt profesijā piešķir uz trim gadiem.
- 19 Pamatojoties uz Profesionāļu likuma 6.a pantu, *Valvira* piedāvāja A divas alternatīvas, lai saņemtu atļauju neatkarīgai praktizēšanai ārsta profesijā Somijā. A trīs gadu laikā vai nu a) Somijā bija jāpabeidz Apvienotās Karalistes pamatnostādņem atbilstoša profesionālā prakse un saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju direktīvas 55.a pantu ir jālūdz to atzīt Apvienotās Karalistes kompetentajai iestādei, lai saskaņā ar direktīvā minēto automatiskas atzīšanas sistēmu varētu lūgt tiesības praktizēt ārsta profesijā Somijā, vai nu b) Somijā bija jāpabeidz vispārējās prakses ārstu specifiskā apmācība. Primāri tika piedāvāta a) alternatīva, tomēr A izvēlējās b) alternatīvu, kas nav pamats Profesionālo kvalifikāciju direktīvā minētajai profesionālās kvalifikācijas automatiskai atzīšanai citās ES/EEZ valstīs.
- 20 *Korkein hallinto-oikeus* uzskata, ka – tā kā Profesionālo kvalifikāciju direktīvā vai ar to saistītajā Tiesas judikatūrā nav ietverti skaidri saistoši noteikumi tādai situācijai kā šajā lietā, kur kompetentā iestāde galu galā ir izlēmusi lietu, pamatojoties vienīgi uz valsts tiesību aktiem, – kompetentās iestādes lēmums un tā pamatā esošie valsts tiesību akti pēc būtības vēl ir jāizvērtē no LESD 45. un 49. panta viedokļa.
- 21 Tādēļ *Korkein hallinto-oikeus* uzskata, ka lietas izspriešanas nolūkā ir jālūdz prejudiciāls nolēmums.